

позитивного іміджу, що може привернути нових клієнтів і інвесторів. Як наслідок, підприємства, які активно реалізують принципи сталого розвитку, мають можливість забезпечити стабільний ріст і процвітання в умовах сучасних викликів і змін.

Таким чином, сталий розвиток підприємства є процесом цілеспрямованого соціального та економічного прогресу, який забезпечує збереження та/або поліпшення екологічних характеристик виробничої діяльності для задоволення як поточних, так і майбутніх потреб населення, враховуючи ризики підприємства та вплив зовнішніх і внутрішніх чинників.

Список використаних джерел

1. Зайцева Л. О. "Сталий розвиток": теоретичний аспект. *Бізнес Інформ*. 2018. № 12. С. 15–20.
2. Пішеніна Т. Формування стратегії підприємства на основі потенціала сталого розвитку. *European Science*. 2023. Sge21-03. С. 63–69. URL: <https://doi.org/10.30890/2709-2313.2023-21-03-015>.
3. Ляшук К., Гордовський А. Соціальний маркетинг і соціальна відповідальність бізнесу. *Трансформаційна економіка*. 2023. № 2 (02). С. 34–37. URL: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-2-6>.
4. Орехова А. І. Управлінська звітність як інструмент корпоративного управління та контролю. *Підприємництво і торгівля*. 2020. № 27. С. 58–61. URL: <https://doi.org/10.36477/2522-1256-2020-27-10>.

Крачок Л. І.,

канд. екон. наук,

викладач-стажист кафедри обліку і оподаткування

Уманський національний університет

м. Умань

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК І НЕФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ В КОНТЕКСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ESG-КРИТЕРІЇВ

Сучасні виклики глобальної економіки, посилення регуляторних вимог у сфері сталого розвитку зумовлюють необхідність трансформації систем управлінського обліку та звітності. Традиційні підходи до управлінського обліку, орієнтовані переважно на фінансові показники, не забезпечують повноцінного відображення впливу компаній на довкілля, суспільство та якість корпоративного управління. Впровадження ESG-критеріїв (Environmental, Social, Governance) у практику управлінського обліку та нефінансової звітності стає ключовим фактором забезпечення конкурентоспроможності бізнесу та його відповідності очікуванням стейкхолдерів.

Актуальність інтеграції ESG-критеріїв в управлінський облік і звітність обумовлена такими факторами:

1) регуляторні вимоги у сфері сталого розвитку стають дедалі жорсткішими. Директива ЄС про корпоративну звітність зі сталого розвитку (CSRD) [1] та Європейські стандарти звітності зі сталого розвитку (ESRS) [2] встановлюють обов'язкові вимоги до розкриття нефінансової інформації, що поширюються на всі великі компанії та компанії, акції яких торгуються на біржах ЄС. У контексті євроінтеграційних процесів України ці вимоги поступово імплементуються й у національну правову базу;

2) інвестори та фінансові установи все частіше використовують ESG-критерії для оцінки інвестиційної привабливості та ризиків компаній. За даними CFA Institute [3], понад 70% інвесторів враховують ESG-фактори при прийнятті інвестиційних рішень. Компанії, які не розкривають свої ESG-показники, стикаються з обмеженим доступом до капіталу та вищою вартістю його залучення;

3) споживачі все більше орієнтуються на етичне споживання та віддають перевагу продукції та послугам компаній, які демонструють відповідальне ставлення до екологічних та соціальних питань. Нефінансова звітність стає важливим інструментом комунікації з клієнтами та формування довіри до бренду.

У цих умовах трансформація управлінського обліку для врахування ESG-критеріїв є не просто відповіддю на зовнішній тиск, а стратегічною необхідністю для забезпечення довгострокової стійкості бізнесу. Однак процес такої трансформації супроводжується низкою методологічних і практичних викликів, що потребують наукового обґрунтування та розробки відповідних інструментів і методик.

Концептуальна модель ESG-орієнтованого управлінського обліку, на наш погляд, має включати п'ять взаємопов'язаних блоків: облік екологічних аспектів діяльності; облік соціального впливу; облік факторів корпоративного управління; інтегрований аналіз фінансових та нефінансових показників; формування управлінської звітності. Така модель забезпечує комплексний підхід до збору, обробки та аналізу інформації для підтримки прийняття управлінських рішень з урахуванням ESG-критеріїв.

Методичний підхід до трансформації системи управлінського обліку, на наш погляд, повинен передбачати поетапну інтеграцію ESG-критеріїв у процеси планування, бюджетування, обліку витрат, калькулювання собівартості, аналізу ефективності інвестицій та оцінки результатів діяльності. При цьому він має базуватися на принципах суттєвості, комплексності, інтегрованості та порівнянності, що забезпечує відповідність інформаційної системи управлінського обліку потребам сталого розвитку.

Система ключових показників ефективності (KPI) для оцінки ESG-аспектів діяльності підприємства має включати:

- екологічні KPI: вуглецевий слід, енергоефективність, використання водних ресурсів, обсяги відходів та їх переробки, вплив на біорізноманіття;
- соціальні KPI: умови праці та безпека співробітників, різноманітність та інклюзія, розвиток людського капіталу, вплив на місцеві громади, відповідальність у ланцюзі постачання;
- управлінські KPI: структура та прозорість корпоративного управління, етика бізнесу, ефективність антикорупційних заходів, управління ризиками, кібербезпека.

Алгоритм інтеграції фінансових та нефінансових показників у процесі прийняття управлінських рішень базується на методології багатокритеріального аналізу та дозволяє оцінювати альтернативні варіанти рішень з урахуванням їх впливу на фінансові результати, екологічні та соціальні аспекти діяльності підприємства (рис. 1).

Рисунок 1 - Методи імплементації ESG-критеріїв в управлінський облік

Джерело: сформовано автором

Для успішної імплементації ESG-критеріїв в управлінський облік та нефінансову звітність необхідно забезпечити:

- розвиток компетенцій персоналу у сфері сталого розвитку та нефінансової звітності;
- впровадження інформаційних систем, що забезпечують збір, обробку та аналіз ESG-даних;
- інтеграцію ESG-критеріїв у систему стратегічного планування та оцінки результатів діяльності;

- розвиток культури прийняття рішень, орієнтованої на довгострокову стійкість бізнесу;

- верифікацію та аудит нефінансової інформації.

Крім того, трансформація управлінського обліку та нефінансової звітності з урахуванням ESG-критеріїв є стратегічним напрямом розвитку інформаційних систем сучасних підприємств, що забезпечує підтримку прийняття управлінських рішень у контексті сталого розвитку.

Таким чином, інтеграція ESG-критеріїв в управлінський облік потребує системного підходу, що охоплює всі етапи облікового процесу від планування до формування звітності та забезпечує взаємозв'язок фінансових та нефінансових аспектів діяльності підприємства. Такий підхід дозволяє забезпечити комплексну оцінку альтернатив та обрати оптимальний варіант довгострокових цілей сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022L2464>.

2. Commission Delegated Regulation (EU) 2023/2772 of 31 July 2023. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023R2772&qid=1734700130973>.

3. CFA Unstutite (2020). Future of sustainability in investment management: from ideas to reality. URL: <https://rpc.cfainstitute.org/sites/default/files/-/media/documents/survey/future-of-sustainability.pdf>.

Пискун Є. В.,
здобувач вищої освіти
Науковий керівник: **Тютюнник С. В.,**
канд. екон. наук, доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава

ВИКОРИСТАННЯ ПОДАТКОВОГО АНАЛІЗУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Податковий аналіз є важливою складовою частиною управлінського обліку, оскільки допомагає організаціям ефективно управляти своїми фінансами, мінімізувати податкові ризики і забезпечити відповідність вимогам податкового законодавства. Розглянемо значення податкового аналізу в системі управлінського обліку, основні етапи та інструменти його застосування, а також приклади використання податкового аналізу для